

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “มาตรการดำเนินการให้สอดคล้องภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับพันธุ์พืชป่าและสัตว์ป่า กับประเทศไทย” เป็นงานศึกษาที่พิจารณาถึงการใช้มาตรการดำเนินการให้สอดคล้อง (Compliance measures) ตามอนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศเกี่ยวกับพันธุ์พืชป่าและสัตว์ป่า หรือ Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES) 1973 โดยศึกษาในแง่ของการกำหนดและใช้มาตรการดำเนินการให้สอดคล้องในข้อตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศเกี่ยวกับประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อม (Multilateral Environmental Agreements: MEAs) ที่เกี่ยวเนื่องกับอนุสัญญา CITES 1973 การศึกษาระบบหลักการพื้นฐานของอนุสัญญา โดยเฉพาะหลักการในเรื่องการปรับใช้และบังคับใช้ (Implementing and enforcing Principle) ที่จะมีผลโดยตรงต่อการพิจารณาใช้มาตรการดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อตกลง รวมถึงกรณีการใช้มาตรการตอบโต้เมื่อรัฐภาคีไม่ปฏิบัติตามข้อบทอนุสัญญา (Non-compliance measures) การศึกษาถึงหลักการของข้อตกลง CITES 1973 ความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดใช้มาตรการ โดยพิจารณาจากการเป็นข้อตกลง MEAs ในเรื่องระบบการดำเนินงานของหน่วยงานภายใน และปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้มาตรการดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อตกลง เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับระบบและปัญหาของอนุสัญญา CITES 1973 ซึ่งจะช่วยให้สามารถเห็นปัญหาทางด้านกฎหมาย ด้านระบบการทำงาน ประสานงานภายในของหน่วยงานได้อย่างรอบด้าน

การศึกษาปัญหาการปรับใช้มาตรการดำเนินการให้สอดคล้องกับข้อตกลง จะเน้นในเรื่องของความเหมาะสมของการปรับและบังคับใช้มาตรการ โดยพิจารณาจากหน่วยงานภายในที่มีอำนาจ และเกี่ยวข้องในการพิจารณาใช้มาตรการ ทั้งที่ประชุมรัฐภาคี, คณะกรรมการถาวร และสำนักเลขาธิการ และพิจารณาจากการใช้มาตรการกับรัฐที่เป็นภาคีและที่ไม่ใช่ภาคี โดยเฉพาะเรื่องความโปร่งใส และการไม่เลือกปฏิบัติ

ผลการศึกษาในประเด็นกรณีของประเทศไทย สามารถทำให้เห็นถึงผลกระทบที่ได้รับจากการใช้มาตรการ ทำให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ผลดี ผลเสีย จุดที่เป็นข้อบกพร่องที่ทำให้เกิดปัญหา ในการปรับใช้ข้อบทอนุสัญญา เพื่อที่จะนำไปปรับปรุงให้สามารถกำหนดกรอบข้อกำหนดกฎหมายภายใน ให้สามารถดำเนินการปฏิบัติตามข้อบทอนุสัญญาได้ และสามารถนำผลการศึกษาไปพิจารณาประกอบการตัดสินใจในการเข้าร่วมเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญา ต่อไป

ในอนาคต โดยเฉพาะอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางด้านสิ่งแวดล้อมที่นับวันก็จะมีเพิ่มมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะมีการกำหนดมาตรการดำเนินการให้สอดคล้องไว้ในข้อบทของอนุสัญญาฯ ในฐานะเป็นมาตรการสำหรับใช้ตอบโต้การไม่ปฏิบัติหรือละเมิดข้อบท เพื่อวัตถุประสงค์ในการปรับ และบังคับใช้อนุสัญญาฯ